Skatteutskottets betänkande 1981/82: 18

om mervärdeskatten (prop. 1981/82: 59)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1981/82: 59 att riksdagen antar vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt.

I propositionen föreslås vissa ändringar i lagen (1968:430) om mervärdeskatt.

Förslagen berör bl. a. registreringen av de skattskyldiga, kravet på uppgifter i fakturor, det skattepliktiga området och sekretessen för vissa uppgifter i mervärdeskatteregistret.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1982.

Lagförslaget har följande lydelse.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt

Härigenom föreskrivs att 2, 5 a, 11, 17, 19, 21, 28, 33, 35, 36, 40 och 51 §§ samt anvisningarna till 10, 16 och 17 §§ lagen (1968: 430) om mervärdeskatt[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §[2]	
Skattskyldig är den som inom landet i yrkesmässig verksamhet omsätter	
1) skattepliktig vara eller tjänst,	
2) vara som anges i 8 § 1–5, tjänst som anges i 10 § första stycket och avser vara som nu nämnts eller tjänst som anges i 11 § 3, 4 eller 10.	2) vara som anges i 8 § 1–5, tjänst som anges i 10 § första stycket och avser vara som nu nämnts eller tjänst som anges i 11 § *1*, 3, 4 eller 10.

Skattskyldig är vidare den som i yrkesmässig verksamhet omsätter sådan vara eller tjänst som anges i första stycket genom export.

Regeringen kan efter ansökan förordna om skattskyldighet tills vidare för omsättning av annan tjänst än sådan som anges i 10 § första stycket eller 11 §.

Länsstyrelsen kan efter ansökan av fastighetsägare besluta att denne tills vidare skall vara skattskyldig för uthyrning helt eller delvis av sådan byggnad eller annan anläggning som utgör fastighet enligt denna lag för användning i verksamhet som medför skattskyldighet. Vad nu har sagts tillämpas även i fråga om upplåtelse av bostadsrätt.

När särskilda skäl föreligger, kan länsstyrelsen besluta att den som påbörjat verksamhet tills vidare skall vara skattskyldig redan innan skattskyldighet enligt första eller andra stycket föreligger.

Om skatt vid införsel föreskrives i 58 och 59 §§.

(Se vidare anvisningarna.)

5 a §[3]

Redovisningsskyldighet inträder när affärshändelse, genom vilken skattskyldighet har inträtt, enligt god redovisningssed bokförs eller borde ha bokförts, om ej annat följer av andra-fjärde styckena eller av 5 b §. Är den skattskyldige varken bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1976: 125) eller skyldig att föra räkenskaper enligt jordbruksbokföringslagen (1979: 141) inträder dock redovisningsskyldighet när skattskyldighet inträder enligt 4 §.

Vid kreditförsäljning med förbehåll om återtaganderätt får redovisningsskyldigheten anstå till dess betalning inflyter från köparen. Om fordringen diskonteras eller överlåts utan samband med överlåtelse	Vid kreditförsäljning med förbehåll om återtaganderätt *enligt konsumentkreditlagen (1977: 981) eller lagen (1978: 599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m. fl.* får redovisningsskyldigheten anstå till

[1] Lagen omtryckt 1979: 304.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 885.
[2] Senaste lydelse 1979: 1190.
[3] Senaste lydelse 1980: 1090.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
av verksamheten eller del därav inträder dock redovisningsskyldighet vid diskonteringen eller överlåtelsen. I fråga om annat tillhandahållande mot kredit kan länsstyrelsen, när principerna för den skattskyldiges bokföring föranleder det, medge att redovisningsskyldigheten inträder först vid beskattningsårets utgång, dock senast när betalning inflyter eller fordringen diskonteras eller överlåts.	dess betalning inflyter från köparen. Om fordringen diskonteras eller överlåts utan samband med överlåtelse av verksamheten eller del därav inträder dock redovisningsskyldighet vid diskonteringen eller överlåtelsen. I fråga om annat tillhandahållande mot kredit kan länsstyrelsen, när principerna för den skattskyldiges bokföring föranleder det, medge att redovisningsskyldigheten inträder först vid beskattningsårets utgång, dock senast när betalning inflyter eller fordringen diskonteras eller överlåts.

Länsstyrelsen får, när särskilda skäl föreligger, medge att vad som sägs i andra stycket om redovisningsskyldighetens inträde vid kreditförsäljning med förbehåll om återtaganderätt skall tillämpas tills vidare av viss skattskyldig även i annat fall.

Försätts skattskyldig i konkurs inträder redovisningsskyldighet för konkursgäldenären för alla affärshändelser för vilka skattskyldighet men ej redovisningsskyldighet har inträtt före konkursutbrottet. Den som övertar skattskyldigs verksamhet eller del därav är redovisningsskyldig för affärshändelse som inträffar efter övertagandet, i den mån redovisningsskyldighet ej har inträtt för den tidigare ägaren.

(Se vidare anvisningarna.)

11 §[4]

Från skatteplikt undantas

1) tjänst som avser av lantbruksstyrelsen föreskriven karantänsförvaring av hund eller katt i offentlig karantän,

2) postbefordran av annat än postpaket och gruppkorsband samt resgodsbefordran,

3) transport i samband med renhållning; omhändertagande och förstöring av vara,

4) bärgning av fartyg eller luftfartyg som är undantaget från skatteplikt enligt 8 § 1 och transport i anslutning till sådan bärgning,

5) införing eller ackvisition av annons i tryckalster av sådant slag som anges i 8 § 6,

6) visning av kinematografisk film,

7) obligatorisk kontrollbesiktning av fordon och obligatorisk besiktning av kilometerräknarapparatur hos Aktiebolaget Svensk bilprovning,

8) tjänst som tillhandahålles av veterinär,

9) kontroll eller analys av prov som tagits som ett led i läkarundersökning eller sjukvård,

10) tjänst enligt 10 § 1 som avser skötsel genom samebys försorg av renar.

(Se vidare anvisningarna.)

[4] Senaste lydelse 1979: 1190.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

17 §

Skattskyldig som är redovisningsskyldig får med de begränsningar som anges i 18 § vid redovisning av skatt avdraga ingående skatt som hänför sig till förvärv eller införsel för verksamhet som medför skattskyldighet. Avdrag får göras även för ingående skatt som hänför sig till framställning för utgivares räkning av tryckt upplaga av sådan publikation som är undantagen från skatteplikt enligt 8 § 6. Rätt till avdrag föreligger för den redovisningsperiod då förvärvet eller införseln enligt god redovisningssed har bokförts eller borde ha bokförts om ej annat följer av andra stycket. Har medgivande enligt 5 a § andra stycket erhållits får avdrag göras först vid beskattningsårets utgång eller när betalning dessförinnan har erlagts. Avdrag för ingående skatt som hänför sig till förskotts- eller a conto-likvid får göras under den redovisningsperiod då betalning har erlagts eller, i fråga om byggnads- eller anläggningsentreprenad, när faktura med uppgift om skattens belopp har mottagits. Har skattskyldig försatts i konkurs inträder avdragsrätt senast vid konkursutbrottet i fråga om ingående skatt, som hänför sig till förvärv, införsel eller förskotts- eller a conto-likvid före konkursutbrottet.

Vid kreditköp med förbehåll om återtaganderätt får avdrag för ingående skatt göras endast för skatt som belöper på vad som har betalats under redovisningsperioden. Motsvarande gäller när medgivande enligt 5 a § tredje stycket lämnats och vid förvärv av avverkningsrätt till skog. Har skattskyldig övertagit annan skattskyldigs verksamhet eller del därav äger han rätt till avdrag för ingående skatt som hänför sig till den tidigare ägarens förvärv för verksamheten, i den mån denne skulle haft rätt till avdrag om skatten hade betalats av honom.

Vid kreditköp med förbehåll om återtaganderätt *enligt konsumentkreditlagen (1977:981) eller lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.* får avdrag för ingående skatt göras endast för skatt som belöper på vad som har betalats under redovisningsperioden. Motsvarande gäller när medgivande enligt 5 a § tredje stycket *har* lämnats och vid förvärv av avverkningsrätt till skog. Har skattskyldig övertagit annan skattskyldigs verksamhet eller del därav äger han rätt till avdrag för ingående skatt som hänför sig till den tidigare ägarens förvärv för verksamheten, i den mån denne skulle haft rätt till avdrag om skatten hade betalats av honom.

Delägare i samfällighet för vattenreglering, väghållning eller liknande ändamål får avdraga ingående skatt som hänför sig till samfällighetens förvärv med vad som belöper på hans andel i samfälligheten. Vad som nu har sagts gäller endast i den mån i samfälligheten deltagande fastighet används i verksamhet som medför skattskyldighet.

Tillhandahåller koncernföretag som avses i 43 § 3 mom. kommunalskattelagen (1928:370) annat företag inom samma koncern tjänst som *icke* är skattepliktig får det andra företaget göra avdrag för den skatt som belöper på det först-

Äger ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller en svensk ömsesidig skadeförsäkringsanstalt (moderföretag) mer än nio tiondelar av aktierna i ett eller flera svenska aktiebolag (helägda dotterbolag) och tillhandahåller ett

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
nämnda företagets förvärv eller införsel för tillhandahållande av tjänsten, i den mån avdragsrätt hade förelegat om förvärvet eller införseln hade gjorts av det skattskyldiga företaget.	*av företagen något annat av företagen en* tjänst som *inte* är skattepliktig får det andra företaget göra avdrag för den skatt som belöper på det förstnämnda företagets förvärv eller införsel för tillhandahållande av tjänsten, i den mån avdragsrätt hade förelegat om förvärvet eller införseln hade gjorts av det skattskyldiga företaget. *Vad nu har sagts gäller även aktiebolag vars aktier till mer än nio tiondelar ägs av ett eller flera helägda dotterbolag.*

Förvärvar skattskyldig mot vederlag skattepliktig vara från den som ej är skattskyldig för omsättning av varan skall som ingående mervärdeskatt för den skattskyldige anses det belopp som skulle ha utgjort utgående mervärdeskatt för säljaren om denne hade varit skattskyldig för omsättningen. Vad nu har sagts gäller även den som är skattskyldig för förmedling som avses i punkt 3 första stycket av anvisningarna till 2 §.

Skattskyldig, som i annan verksamhet än serveringsrörelse tillhandahåller kost åt personal, äger rätt till avdrag för ingående skatt som hänför sig till andra förvärv för detta tillhandahållande än sådana som avser livsmedel eller andra förbrukningsvaror, i den mån ej annat följer av andra stycket av anvisningarna.

Redovisar skattskyldig olika verksamheter var för sig får överskjutande ingående skatt i en verksamhet kvittas mot utgående skatt i annan verksamhet.

Om återbetalning av överskjutande ingående skatt som ej kunnat kvittas föreskrivs i 49 §.

(Se vidare anvisningarna.)

19 §

Den som är redovisningsskyldig skall anmäla sig för registrering hos länsstyrelsen i det län, där den verksamhet drivs som anmälan avser.

Anmälan för registrering göres på blankett enligt fastställt formulär. Driver någon flera verksamheter lämnas anmälan för varje särskild verksamhet.

Anmälan *göres* senast två veckor innan verksamhet som medför *skattskyldighet* börjar eller *övertages*. Vid ändring i förhållande som upptagits i anmälningshandling skall länsstyrelsen underrättas inom två veckor.	Anmälan *görs* senast två veckor innan verksamhet som medför *redovisningsskyldighet* börjar eller *övertas*. Vid ändring i förhållande som upptagits i anmälningshandling skall länsstyrelsen underrättas inom två veckor.
Om verkställd registrering utfärdar *länsstyrelsen* särskilt bevis *som sändes till den skattskyldige.*	*Länsstyrelsen beslutar om registrering och* utfärdar särskilt bevis *om verkställd registrering. Vid registreringen tilldelas den redovisningsskyldige ett registreringsnummer.*

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
För att avgöra om *skattskyldighet* föreligger *kan* länsstyrelsen infordra uppgift från näringsidkare som *icke* anmält sig för registrering.	För att avgöra om *redovisningsskyldighet* föreligger *får* länsstyrelsen infordra *uppgifter* från näringsidkare som *inte har* anmält sig för registrering. (Se vidare anvisningarna.)
21 §	
Hos länsstyrelsen *föres* register över *den* som registrerats *enligt 19 §* inom länet.	*Varje* länsstyrelse *skall föra* register över *dem* som *har* registrerats inom länet. *Utan hinder av vad som är föreskrivet i annan lag får uppgift i ett sådant register om en registrerads registreringsnummer, namn, adress, firma och verksamhet lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den registrerade eller någon denne närstående lider men om uppgiften röjs.*
28 §	
För kontroll av att deklarations- eller uppgiftsskyldigheten fullgjorts riktigt och fullständigt eller för att på annat sätt få upplysning till ledning för fastställelse av skatt, får skatterevision *ske* hos deklarations- eller uppgiftsskyldig.	För kontroll av att deklarations- eller uppgiftsskyldigheten *har* fullgjorts riktigt och fullständigt eller för att på annat sätt få upplysning till ledning för fastställelse av skatt, får skatterevision *göras* hos *den som är* deklarations- eller uppgiftsskyldig. *Skatterevision får också göras hos den som har anmält sig för registrering för kontroll av att lämnade uppgifter är riktiga och fullständiga.*

Beslut om skatterevision meddelas av länsstyrelsen eller riksskatteverket.

I övrigt gäller i fråga om skatterevision i tillämpliga delar bestämmelserna om taxeringsrevision i 56 och 58 §§ taxeringslagen.

33 §	
Föranleder framkomna omständigheter omprövning av fastställd skatt meddelar länsstyrelsen *preliminärt* beslut om fastställelse av skatten. Av beslutet skall framgå att den skattskyldige kan erhålla slutligt beslut enligt 36 §.	Föranleder framkomna omständigheter omprövning av fastställd skatt meddelar länsstyrelsen beslut om fastställelse av skatten. Av beslutet skall framgå att den skattskyldige kan erhålla slutligt beslut enligt 36 §.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
35 §	
Fråga om *preliminärt* beslut *får icke* väckas *efter den 30 november tredje* året efter utgången av det kalenderår under vilket beskattningsåret gått till ända.	Fråga om beslut *enligt 33 § skall* väckas *senast under sjätte* året efter utgången av det kalenderår under vilket beskattningsåret *har* gått till ända.
Har slutligt beslut meddelats får fråga om *nytt preliminärt* beslut *icke* prövas.	Har slutligt beslut meddelats får fråga om beslut *enligt 33 § inte* prövas.
36 §	
Slutligt beslut om fastställelse av skatt skall meddelas, om den skattskyldige begär sådant beslut inom *tre* år från utgången av det kalenderår under vilket beskattningsåret gått till ända. Har *preliminärt* beslut meddelats skall dock slutligt beslut meddelas, om den skattskyldige begär sådant beslut inom två månader från den dag då han fått del av det *preliminära* beslutet. Föreligger särskilda skäl får slutligt beslut meddelas även om den skattskyldige *ej* begärt det.	Slutligt beslut om fastställelse av skatt skall meddelas, om den skattskyldige begär sådant beslut inom *sex* år från utgången av det kalenderår under vilket beskattningsåret *har* gått till ända. Har beslut *enligt 33 §* meddelats skall dock slutligt beslut meddelas, om den skattskyldige begär *ett* sådant beslut inom två månader från den dag då han fått del av det *meddelade* beslutet. Föreligger särskilda skäl får slutligt beslut meddelas även om den skattskyldige *inte har* begärt det.
Har slutligt beslut meddelats får fråga om nytt sådant beslut icke prövas.	
40 §	
Efterbeskattning får ske först sedan slutligt beslut om fastställelse av skatt meddelats *eller när fråga om preliminärt beslut icke längre enligt 35 § får väckas. Efterbeskattning får icke ske med mindre fråga därom prövats* senast under sjätte året efter utgången av det kalenderår under vilket beskattningsåret gått till ända. Efterbeskattning på grund av oriktig uppgift i mål om skatt får dock ske inom ett år efter utgången av den månad då dom eller slutligt beslut i målet vunnit laga kraft.	Efterbeskattning får ske först sedan slutligt beslut om fastställelse av skatt *har* meddelats. *Fråga om efterbeskattning skall väckas* senast under sjätte året efter utgången av det kalenderår under vilket beskattningsåret *har* gått till ända. Efterbeskattning på grund av oriktig uppgift i mål om skatt får dock ske inom ett år efter utgången av den månad då dom eller slutligt beslut i målet *har* vunnit laga kraft.

Har den skattskyldige avlidit, påföres efterbeskattning hans dödsbo. Sådan efterbeskattning får ske endast om fråga därom prövats senast under andra året efter utgången av det kalenderår under vilket bouppteckning efter den skattskyldige lämnats in för registrering.

Har skattskyldig åtalats för skattebrott som avser mervärdeskatt för honom får, även efter utgången av den i första eller andra stycket angivna tiden, efterbeskattning ske för det år som brottet avser. Detsamma gäller,

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

om efterbeskattning medför att den skattskyldige enligt 12 § skattebrottslagen (1971: 69) är fri från ansvar för sådant brott. Efterbeskattning som har sagts nu får dock ske endast om fråga därom prövats före utgången av kalenderåret efter det under vilket åtalet väcktes eller åtgärd som avses i 12 § skattebrottslagen vidtogs. Har den skattskyldige avlidit, skall fråga om efterbeskattning av dödsboet prövas inom sex månader från dödsfallet. Efterbeskattning som har åsatts efter åtal mot den skattskyldige skall undanröjas av länsstyrelsen, om åtalet ej bifalls till någon del. Detta gäller dock ej, om åtalet ogillas med stöd av 12 § skattebrottslagen.

Tredje stycket skall tillämpas också i fall då den som har företrätt juridisk person åtalats för skattebrott som avser mervärdeskatt för den juridiske personen eller är fri från ansvar för sådant brott på grund av 12 § skattebrottslagen.

51 §

Talan mot meddelat slutligt beslut eller mot beslut att icke meddela preliminärt eller slutligt beslut eller mot beslut om efterbeskattning, skattskyldighet, redovisningsskyldighet eller restavgift förs hos länsrätten genom besvär.

Mot preliminärt beslut eller mot beslut om skatterevision eller mot länsstyrelses beslut i fråga om registrering eller föreläggande av vite får talan ej föras.

Talan mot länsstyrelses beslut i övrigt enligt denna lag *föres* hos riksskatteverket genom besvär. *Mot* riksskatteverkets beslut får *talan* ej *föras.*

Följande beslut får överklagas hos länsrätten genom besvär:
1. slutligt beslut,
2. beslut att inte meddela beslut enligt 33 eller 36 §,
3. beslut enligt 19 § fjärde stycket i fråga om registrering, samt
4. beslut om efterbeskattning, skattskyldighet, redovisningsskyldighet eller restavgift.

Följande beslut får ej överklagas:
1. beslut enligt 33 §,
2. beslut om skatterevision, samt
3. länsstyrelsens beslut i fråga om föreläggande av vite.

Länsstyrelsens beslut i övrigt enligt denna lag *överklagas* hos riksskatteverket genom besvär. Riksskatteverkets beslut får ej *överklagas.*

Anvisningar

till 10 §

Skatteplikt föreligger icke för lagring av vara åt annan än skattskyldig eller för tvätt av utrustning till icke skattepliktigt fartyg eller luftfartyg. Tjänst under 1 som avser sådan krigsmateriel, som anges i 8 § under 2 och som äges av staten, är skattefri.

Med tillverkning på beställning avses förfärdigande av vara av material som huvudsakligen *tillhandahålles* av beställaren.

Med tillverkning på beställning avses förfärdigande av vara av material som huvudsakligen *tillhandahålls* av beställaren. *Till skattepliktig tjänst enligt 1 räknas även inseminering och betäckning av djur.*

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

Som skattepliktig uthyrning anses icke tillhandahållande av mätare, apparat eller dylikt vid abonnemang på gas, vatten, värme, elektrisk kraft, teletjänst eller liknande.

Med servering förstås tillhandahållandet av mat, dryck eller annan serveringsvara för förtäring på stället inom därför iordningställd lokal eller plats.

Förmedling under 1 är skattepliktig endast när den sker av den som är handelsagent enligt lagen (1914: 45) om kommission, handelsagentur och handelsresande.

Som skattepliktig anses icke rengöring av möbler och annan lös egendom i samband med rengöring av bostäder och andra lokaler.

Med omhändertagande och förstöring avses även omhändertagande av sopor och avfall samt rening av avloppsvatten.

Till skattepliktig tjänst under 5 hänföres även tjänst som avser inredning av byggnad eller anläggning.

Tjänst som innebär bärgning räknas som transporttjänst.

Med annonsering avses ackvisition och utformning av annons samt införande av annons, dvs. upplåtelse av annonsutrymme i tidning eller annan publikation eller i s. k. ljustidning.

till 16 §

Faktura eller motsvarande handling skall utöver beskattningsvärde och skattebelopp innehålla uppgift om utställarens och mottagarens namn och adress eller annan för identifieringen godtagbar angivelse, transaktionens art samt platsen för varas mottagande.

Faktura eller motsvarande handling skall utöver beskattningsvärde och skattebelopp innehålla uppgift om utställarens och mottagarens namn och adress eller annan för identifieringen godtagbar angivelse, transaktionens art samt platsen för varas mottagande. *Den som är redovisningsskyldig skall dessutom ange sitt registreringsnummer.*

till 17 §

Avdrag för ingående skatt skall styrkas av skattedebitering på inköpsfaktura, avräkningsnota eller motsvarande handling om *icke* säljaren enligt 16 § tredje stycket är undantagen från skyldighet att på sådan handling ange skattens belopp.

Avdrag för ingående skatt skall styrkas av skattedebitering på inköpsfaktura, avräkningsnota eller motsvarande handling. *Detta gäller dock inte* om säljaren enligt 16 § tredje stycket är undantagen från skyldighet att på sådan handling ange skattens belopp *och inte heller vid inköp från detaljhandeln, om vederlaget understiger 200 kronor.*

Avdragsrätten för ingående skatt på driftkostnader för personbil eller motorcykel som utgör inventarium i skattskyldigs verksamhet eller som förhyrs för bruk i sådan verksamhet omfattar alla sådana kostnader oavsett om fordonet helt eller endast delvis används i verksamheten. Används personbil eller motorcykel, som har förhyrts för annat ändamål än yrkesmässig återuthyrning, i mer än ringa omfattning i verksamhet som medför skattskyldighet föreligger avdragsrätt för 50 procent av den ingående skatt

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

som belöper på hyran. Avser ingående skatt i annat fall endast delvis sådant förvärv som omfattas av avdragsrätten eller endast delvis verksamhet som medför skattskyldighet eller verksamhet som endast delvis medför skattskyldighet, skall beloppet av den avdragsgilla ingående skatten bestämmas genom uppdelning efter skälig grund när annat ej följer av 18 § tredje stycket.

Kan det styrkas att vid leverans av vara till skattskyldig här i landet skatt erlagts för utländsk ej skattskyldig leverantörs räkning vid varans införsel, föreligger avdragsrätt för köparen med belopp motsvarande den av tullmyndigheten uttagna skatten, om avdragsrätt förelegat om köparen själv erlagt skatten.

Avdragsrätten för ingående skatt på jordbruksarrende omfattar hela skatten, även om i arrendet ingår värdet av bostad.

Finansieringsföretag äger rätt till avdrag för ingående skatt som hänför sig till värdet av vara som enligt köpeavtal återtagits av företaget.

Skattskyldigs avdragsrätt omfattar även ingående skatt som hänför sig till avhjälpande av skada som han vållat i sin verksamhet.

Förvärv eller införsel för verksamhet föreligger även när skattskyldigs kostnad härför bestrides av skadevållande eller försäkringsgivare.

Har fastighetsägare inom tre år från utgången av det kalenderår under vilket utförts ny-, till- eller ombyggnad av fastighet medgivits skattskyldighet för uthyrning eller upplåtelse av fastigheten eller del därav enligt 2 § fjärde stycket får han vid redovisningen av skatt avdraga ingående skatt som hänför sig till byggnadsarbetena till den del de avser lokaler, som upplåts för verksamhet som medför skattskyldighet enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982 såvitt avser anvisningarna till 16 § och i övrigt den 1 januari 1982.

I samband med ikraftträdandet skall följande iakttas.

1. De äldre bestämmelserna i 5 a § och 17 § andra stycket tillämpas även efter ikraftträdandet i fråga om kreditförsäljningar för vilka skattskyldighet har inträtt före ikraftträdandet.

2. De äldre bestämmelserna i 33, 35, 36, 40 och 51 §§ tillämpas även efter ikraftträdandet i fråga om redovisningsperioder som hänför sig till beskattningsår som har gått till ända senast den 31 december 1978.

Motion väckt med anledning av propositionen

1981/82:125 av Erik Wärnberg m. fl. (s)

I motionen hemställs att riksdagen

1. beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen om skärpning av mervärdeskattekontrollen,

2. avslår de i propositionen framlagda förslagen om ändring i 2 och 11 §§ lagen (1968: 430) om mervärdeskatt.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden 1981

1980/81: 874 av Johan Olsson (c) och Ingegärd Oskarsson (c)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om åtgärder på mervärdeskatteområdet som innebär lättnader för hemslöjdare, konsthantverkare m. fl. näringsidkare med låga inkomster.

1980/81:1153 av Göthe Knutson (m) och Gullan Lindblad (m)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär att en utredning företas som ger underlag för en allsidig belysning av frågorna kring en differentierad mervärdeskatt.

1980/81:1165 av Arne Svensson (m)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om en höjd s. k. frigräns när det gäller redovisningsskyldighet för mervärdeskatt.

1980/81:1167 av Sten Svensson (m) och Bengt Wittbom (m)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär sådan ändring av momsreglerna vid den offentliga sektorns upphandling av tjänster att de ej hindrar fri konkurrens eller bidrar till ökad egenregiverksamhet.

1980/81:1504 av Lars Werner m. fl. (vpk), yrkande 1

I motionen hemställs med hänvisning till motion 1503 att riksdagen i princip beslutar att mervärdeskatten på livsmedel skall slopas i enlighet med vad som anges i motionen och hos regeringen begär förslag därom.

1980/81:1534 av Anders Gernandt (c)

I motionen hemställs att riksdagen beslutar att ränta skall utgå på för mycket erlagd mervärdeskatt.

1980/81:1560 av Bengt Wiklund m. fl. (s)

I motionen hemställs att riksdagen som sin mening uttalar att åtgärder bör vidtas så att Konstfrämjandets riksförbund på sikt befrias från erläggandet av mervärdeskatt för de i motionen anförda verksamheterna.

Utskottet

Inledning

I propositionen behandlas dels frågor som tagits upp av mervärdeskatteutredningen i delbetänkandet Mervärdeskattekontrollen m. m., dels ändringar som aktualiserats genom skrivelser till regeringen. Utskottet tar i detta sammanhang upp till prövning ett antal motioner som väckts under den allmänna motionstiden i år. Vid behandlingen av förslagen i propositionen kommer utskottet också att ta ställning till de motionsyrkanden som har anknytning härtill.

Mervärdeskattekontrollen

Utredningen har lagt fram ett principförslag rörande mervärdeskattekontrollen, som bl. a. innebär bättre kommunikation mellan myndigheter och en intensifierad kontrollverksamhet samt redovisning av resultaten av kontrollen. Departementschefen understryker behovet av en effektiv skattekontroll och konstaterar att ett genomförande av förslaget kräver ytterligare kontrollresurser. Med hänvisning till inom riksskatteverket pågående planerings- och försöksverksamhet anser han emellertid att slutlig ställning inte nu kan tas till den av utredningen skisserade modellen för mervärdeskattekontrollen.

Med anledning av de i propositionen behandlade kontrollfrågorna har Erik Wärnberg m. fl. (s) i motion 1981/82:125 bl. a. begärt ett uttalande att regeringen i avvaktan på resultatet av det pågående utredningsarbetet senast i budgetpropositionen 1982 bör komma med förslag till effektiva åtgärder för att skärpa kontrollen. Utskottet finner det i likhet med motionärerna angeläget att skyndsamma åtgärder vidtas för att skapa en effektivare mervärdeskattekontroll. Enligt vad utskottet erfarit kommer regeringen redan i budgetpropositionen för nästa budgetår att – på grundval av den översyn av länsstyrelsernas mervärdeskatteenheters organisation som RSV verkställt – föreslå inte obetydliga förstärkningar på kontrollsidan. Den vidare utvecklingen blir delvis beroende av resultaten av den försöksverksamhet med informationsöverföring och jämförande granskning som kommer att påbörjas i mars 1982 i några län och som sedan skall utvärderas. Utskottet vill starkt understryka angelägenheten av en skyndsam förbättring av mervärdeskattekontrollen och förutsätter att den påbörjade försöksverksamheten inte skall begränsa den kontrollförstärkning som omedelbart kan sättas in och att regeringen behandlar frågan om den definitiva kontrollorganisationen utan onödigt dröjsmål.

Motionärerna tar vidare upp ett par frågor rörande mervärdeskatten som har samband med kontrollen. Med utgångspunkt i den ökning av skatterestantierna som ägt rum under senare år understryks vikten av att kontrollen av den löpande mervärdeskatteredovisningen och uppföljningen av denna skärps särskilt. Såvitt utskottet kan finna är detta krav helt i över-

ensstämmelse med utredningens och departementschefens intentioner och utskottet anser därför att det saknas anledning för riksdagen att göra något uttalande i frågan. Samma förhållande gäller den av motionärerna behandlade frågan om avdragsrätten för fiktiv mervärdeskatt. Mervärdeskatteutredningen fick i våras i överensstämmelse med utskottets av riksdagen godkända begäran i uppdrag att skyndsamt granska därmed sammanhängande problem. Utredningen beräknas ha ett förslag färdigt till det kommande årsskiftet, och regeringen avser att lägga fram en proposition i frågan under våren 1982, en tidsordning som således helt sammanfaller med önskemålen i motionen. Med det anförda anser utskottet motionen besvarad i denna del.

Registreringen

I propositionen behandlas därefter de av utredningen föreslagna författningsändringarna som berör registreringsförfarandet, redovisningsskyldigheten, den öppna skattedebiteringen och fastställelsen av skatt.

Departementschefen delar utredningens uppfattning att registreringen innebär ett väsentligt ställningstagande i sak och finner det därför angeläget att ytterligare markera dess betydelse. I detta syfte förordas vidgad information, bättre möjligheter till kontroll av registreringsuppgifter samt rätt att få beslut om vägrad registrering överprövat. Utskottet finner för sin del dessa åtgärder välmotiverade och tillstyrker propositionen i denna del.

Redovisningsskyldigheten

I fråga om gränsen för redovisningsskyldighet, som allt sedan mervärdeskattens införande gått vid en skattepliktig omsättning på 10000 kr. för ett beskattningsår, har utredningen föreslagit en höjning till 15000 kr. Detta förslag har allmänt avstyrkts vid remissbehandlingen. Därvid har framhållits att höjningen skulle få enbart marginell betydelse för de skattskyldiga men komma att förorsaka administrativa problem. Departementschefen ansluter sig till remissinstansernas uppfattning och lägger således inte fram något förslag om ändrat gränsvärde.

Denna fråga behandlas också från olika utgångspunkter i två motioner som väcktes under föregående riksmöte. Johan Olsson och Ingegärd Oskarsson (båda c) begär i motion 1980/81: 874 skattelättnader för hemslöjdare och konsthantverkare m. fl. näringsidkare med låga inkomster. Motionärerna anser att man i detta syfte har att välja mellan att höja redovisningsgränsen till 20000 eller 25000 kr. eller, om detta inte anses lämpligt, att lämna dispens efter ansökan. Ett tredje sätt skulle vara att helt befria ifrågavarande grupper från redovisningsskyldighet.

I motion 1980/81: 1165 begär Arne Svensson (m) en höjning av redovisningsgränsen med hänsyn till peningvärdeförändringen och i syfte att öka virkesleveranserna från ägare av mindre skogsarealer.

Utskottet vill i fråga om redovisningsgränsen ansluta sig till den uppfatt-

ning som departementschefen uttalat. En höjning till ett mera betydande belopp skulle kunna leda till konkurrenssnedvridning, medan en höjning enligt utredningens förslag skulle bli av ringa betydelse för de skattskyldiga.

Utskottet kan inte heller biträda de alternativa förslagen i motion 874 om undantag från beskattningen för vissa yrkesutövare. Sådana undantag strider mot principen om generell mervärdesbeskattning och måste uppenbarligen leda till kontrollproblem och risk för ökat skatteundandragande. Stödet till hemslöjdsverksamheten bör enligt utskottets mening därför ske i andra former. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till de här behandlade motionerna.

Den öppna debiteringen och fastställelsen av skatt

I fråga om skyldigheten att ange skattebelopp i faktura har utredningen föreslagit undantag när inköpsbeloppet totalt understiger 200 kr. Förslaget godtas av departementschefen med den ändringen att gränsen endast skall gälla vid inköp från detaljhandeln.

För beslut om ändring av fastställande av skatt liksom om efterbeskattning och besvär i särskild ordning gäller en tidsgräns på tre år som föreslås förlängd till sex år och i samband därmed förordas vissa ändringar av delvis redaktionell karaktär.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot den sakliga innebörden av dessa förslag men vill framhålla angelägenheten av att beslutsordning och processuella regler får en såvitt möjligt enhetlig utformning i fråga om hela den indirekta beskattningen i samband med behandlingen av det föreliggande utredningsförslaget om nya sådana regler på punktskatteområdet.

Övriga frågor

De ändringsförslag som föranletts av olika framställningar till regeringen avser vitt skilda områden. Sålunda föreslås lättnader i nu gällande sekretessbestämmelser för att länsstyrelse skall kunna lämna ut uppgift att någon är registrerad som redovisningsskyldig till mervärdeskatt. Vidare förordas vissa förtydliganden beträffande redovisningsskyldighetens inträde vid kreditförsäljning med förbehåll om återtaganderätt, om s. k. teknisk skattskyldighet för karantänsverksamhet och om skatteplikt för tjänster inom den yrkesmässiga djuraveln. På grund av ändringar i kommunalskattelagen föreslås slutligen att en definition av koncernföretag förs in i mervärdeskattelagen.

Endast ett av dessa förslag har mött invändningar och det gäller den tekniska skattskyldigheten för karantänsverksamhet, som närmast kan översättas med fullständig skattefrihet.

Förslaget är föranlett av en framställning från lantbruksstyrelsen som menar att skatten på karantänskostnaderna, som i och för sig är höga,

bidrar till att öka frestelsen att smuggla in hundar och katter med därav följande risker för att rabies sprids till Sverige. Tullstyrelsen har ifrågasatt om åtgärden får någon mer smugglingsavhållande verkan, och RSV har av principiella skäl avstyrkt förslaget. Åtgärder för att komma till rätta med smuggling bör enligt verkets mening ske inom ramen för annan lagstiftning. Verket har också pekat på att förslaget kan leda till vissa skattetekniska problem. Departementschefen har dock funnit det vara av utomordentlig betydelse att alla möjligheter tas till vara för att hindra att rabies sprids till Sverige och förordar införande av den begärda skattebefrielsen. I den tidigare behandlade motionen 1981/82: 125 yrkas avslag på propositionen i denna del. Motionärerna åberopar i huvudsak samma skäl som RSV för sitt yrkande.

Utskottet kan i huvudsak ansluta sig till de invändningar som rests mot förslaget. Om man som tullstyrelsen hävdar inte har anledning att tillmäta den föreslagna åtgärden nämnvärd betydelse för att hindra smuggling finns det än mindre skäl att införa undantag i beskattningen som är oförenliga med dess syften. Utskottet, som i olika sammanhang hävdat att en begränsning av undantagen i mervärdeskatten är angelägen, kan mot den här redovisade bakgrunden inte tillstyrka skattefrihet för karantänsverksamhet.

I denna fråga tillstyrker utskottet således motionen och avstyrker propositionen. Även i övrigt tillstyrker utskottet propositionen.

Övriga motioner

I flera av de motioner rörande mervärdeskatten som väcktes under föregående riksmöte tar motionärerna upp frågor, som riksdagen tidigare behandlat och som utskottet därför berör kortfattat.

Slopad mervärdeskatt för livsmedel och differentierad skatt

Lars Werner m. fl. (vpk) återkommer i motion 1980/81:1504 till sitt partis mångåriga krav på mervärdeskattefria livsmedel. Samma motionärer har emellertid i en senare motion i stället krävt subventioner av baslivsmedlen motsvarande mervärdeskattebelastningen. Oavsett om motionärerna står kvar vid det här behandlade yrkandet eller ej avstyrker utskottet motionen med hänvisning till tidigare anförda motiveringar.

En delvis besläktad fråga som också behandlats tidigare av riksdagen gäller önskemålet om en differentierad mervärdeskatt, som nu förs fram av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (båda m) i motion 1980/81:1153. Som skäl för åtgärden åberopas utländska förebilder och möjligheterna att därigenom sänka livsmedelspriserna och att begränsa importen av lyxbetonade varor. 1972 års skatteutredning har behandlat frågan om differentiering och därvid konstaterat att företrädare för länder med sådant skattesystem entydigt framhållit att en enhetlig skattesats är lättare att tillämpa, en uppfattning som utskottet fått bekräftad vid sina egna studieresor. Utred-

ningen har därvid särskilt understrukit kontrollproblemen, som utskottet för sin del anser vara av avgörande betydelse för bedömningen av denna fråga. Utskottet finner inte att de av motionärerna åberopade skälen för en skattedifferentiering kan sägas uppväga de invändningar av skatteteknisk art som kan riktas mot ett sådant system. Utskottet avstyrker därför även denna motion.

Skattefriheten för stat och kommun

Ett yrkande som också prövats tidigare förs fram av Sten Svensson och Bengt Wittbom (båda m) i motion 1980/81:1167. Motionärerna vill ändra skattereglerna vid den offentliga sektorns upphandling av tjänster så att de inte förhindrar fri konkurrens eller bidrar till ökad egenregiverksamhet. Reglerna om skattskyldighet till mervärdeskatt innehåller vissa sedan länge diskuterade bestämmelser om begränsningar i denna skyldighet vid statlig och kommunal samverkan som varit av betydelse för viss tvätteriverksamhet. Dessa bestämmelser har på mervärdeskatteutredningens förslag ändrats till att i stället avse en reducerad beskattning, en ändring som godtagits av den berörda branschen.

I fråga om den statliga upphandlingen har den ändringen gjorts att man därvid skall bortse från mervärdeskatten. Vid kommunal upphandling av tjänster kvarstår problemet. Utredningen har tidigare lagt fram ett förslag som avsågs tillgodose konkurrensneutralitetskraven i fråga om vissa sådana tjänster. Förslaget mötte emellertid kraftig kritik vid remissbehandlingen och föranledde på grund härav ingen ändring av lagstiftningen. Enligt vad utskottet inhämtat fortsätter utredningen att pröva denna fråga och utskottet finner därför inte anledning att föregripa resultatet av dessa överväganden.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion 1980/81:1167.

Ränta på för mycket inbetald mervärdeskatt

En fråga som tidigare inte prövats av riksdagen tas upp av Anders Gernandt (c) i motion 1980/81:1534. Motionären begär riksdagsbeslut om att ränta skall utgå på för mycket erlagd mervärdeskatt och hänvisar till att man vid den direkta beskattningen har rätt till ränta vid återbetalning.

Utskottet finner motionärens yrkande beaktansvärt inte främst med hänsyn till förhållandena vid inkomstbeskattningen utan på grund av att räntegottgörelse äger rum vid nästan all övrig indirekt beskattning av betydelse. Den som vinner en skatteprocess avseende punktskatt och mervärdeskatt på samma vara kan alltså få ränta på punktskattedelen men inte på mervärdeskatten. Såvitt utskottet kan finna har inte frågan närmare behandlats i förarbetena till mervärdeskatten. Punktskatteutredningen har i sitt nyligen avgivna slutbetänkande föreslagit generella regler om räntegottgörelse på alla skatte- och avgiftsområden som omfattas av utredningens uppdrag. Mot den här angivna bakgrunden anser utskottet att mervär-

deskatteutredningen bör få i uppdrag att utreda räntefrågor i samband med mervärdeskatten och att detta bör ges regeringen till känna. Med det anförda anser utskottet motion 1980/81:1534 besvarad.

Skattebefrielse för Konstfrämjandets riksförbund

Riksdagen har inte heller tidigare prövat det av Bengt Wiklund m. fl. (s) i motion 1980/81:1560 framställda yrkandet om skattebefrielse för den försäljning av grafiska blad som bedrivs av Konstfrämjandets riksförbund i samarbete med konstnärer. Motionärerna hänvisar till den skattefrihet som i övrigt gäller vid försäljning av konst som ägs av konstnärer. Vid samarbete med konstfrämjandet föreligger emellertid köp av konsten, vilket medför att den sålunda förmedlade grafiken blir 25% dyrare än om konstnären själv sålt sin produktion. Motionärerna menar att problemet kan lösas antingen genom en höjning av anslagen till Konstfrämjandet med belopp motsvarande skattebelastningen eller genom skattebefrielse. De förordar den senare åtgärden.

Utskottet vill för sin del uttala förståelse för de problem som redovisas i motionen och som illustrerar det i beskattningssammanhang välkända förhållandet att varje undantag från en skatt skapar behov av nya undantag. Vid en rent privat verksamhet av motsvarande slag skulle kravet på konkurrensneutralitet möjligen kunnat påkalla ändringar i lagstiftningen men eftersom det nu gäller en statsunderstödd konstdistribution synes det utskottet naturligt att frågan i stället prövas i samband med anslagstilldelningen till verksamheten. Utskottet avstyrker således bifall till motionen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande mervärdeskattekontrollen*
   att riksdagen med avslag på motion 1981/82:125 yrkande 1 godkänner proposition 1981/82:59 i denna del,
2. *beträffande gränsen för redovisningsskyldighet*
   att riksdagen med avslag på motionerna 1980/81:874 och 1980/81:1165 och med godkännande av propositionen i denna del beslutar att gränsen för redovisningsskyldighet skall vara oförändrad,
3. *beträffande karantänsverksamhet*
   att riksdagen med bifall till motion 1981/82:125 yrkande 2 och med avslag på propositionen i denna del beslutar att oförändrade beskattningsregler skall gälla för karantänsverksamhet,
4. *beträffande övriga frågor i propositionen*
   att riksdagen godkänner propositionen i de delar som inte behandlats i mom. 1–3.

5. *beträffande slopad mervärdeskatt för livsmedel och differentierad skatt*
   att riksdagen avslår
   a) motion 1980/81:1504 yrkande 1,
   b) motion 1980/81:1153,
6. *beträffande skattefriheten för stat och kommuner*
   att riksdagen avslår motion 1980/81:1167,
7. *beträffande ränta på för mycket inbetald mervärdeskatt*
   att riksdagen med anledning av motion 1980/81:1534 begär att regeringen uppdrar åt mervärdeskatteutredningen att utreda med mervärdebeskattningen sammanhängande räntefrågor,
8. *beträffande skattebefrielse för Konstfrämjandets riksförbund*
   att riksdagen avslår motion 1980/81:1560,
9. *beträffande författningsförslaget*
   att riksdagen i överensstämmelse med vad utskottet ovan anfört och hemställt antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt med den ändringen att 2 och 11 §§ utgår ur förslaget och att ingressen till följd härav får följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Härigenom föreskrivs att *2*, 5 a, *11*, 17, 19, 21, 28, 33, 35, 36, 40 och 51 §§ samt anvisningarna till 10, 16 och 17 §§ lagen (1968:430) om mervärdeskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Utskottets förslag

Härigenom föreskrivs att 5 a, 17, 19, 21, 28, 33, 35, 36, 40 och 51 §§ samt anvisningarna till 10, 16 och 17 §§ lagen (1968:430) om mervärdeskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Stockholm den 1 december 1981

På skatteutskottets vägnar
ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Ingemar Hallenius (c), Olle Grahn (fp), Egon Jacobsson (s), Anita Johansson (s), Arne Svensson (m)* och Erling Bager (fp).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Särskilt yttrande

av Erik Wärnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Olle Westberg i Hofors, Hagar Normark, Egon Jacobsson och Anita Johansson (alla s):

Sedan utskottet enats om att i betänkandet starkt understryka behovet av en skyndsam och kraftig förstärkning av mervärdeskattekontrollen har vi inte funnit anledning vidhålla det i motion 1981/82:125, yrkande 1, framförda kravet på ett särskilt riksdagsuttalande i denna fråga.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1981